

Više investicija iz Rusije, Srbije, Albanije nego iz Turske

T. C.

16:46 / 09.06.2014.

Zemlja	Ukupna ulaganja 1994.-2012. (u milionima eura)
Austrija	1 337
Srbija	959
Hrvatska	754
Slovenija	524
Rusija	471
Njemačka	309
Švicarska	257
Nizozemska	168
Turska	149
Luksemburg	139

Deset najznačajnijih zemalja po svojim investicijama u BiH od 1994. do 2012. godine

Dok se turski i neki bošnjački čelnici upinju da odnose Turske i Bosne i Hercegovine predstave kao „bratskim“, ekonomski pokazatelji su sasvim suprotni i drastično su na štetu BiH, proizlazi iz analize koju je nevladina organizacija Populari objavila danas.

Tako se navodi da je „u 2013. godini trgovina između BiH i Turske iznosila je 307 miliona eura“.

Uvozni deficit

Od toga, izvoz BiH u Tursku je iznosio 88 miliona

eura dok je uvoz iz Turske u BiH iznosio 218 miliona eura.

Od 10 glavnih ekonomskih partnera BiH Turska tek 9. na listi. Uvoz iz ove zemlje šest puta manji nego iz Hrvatske, i tri do četiri puta manji nego iz Italije, Slovenije, Švicarske, Njemačke ili Srbije. Uvoz iz Turske u vrijednosti od 218 miliona eura predstavlja samo 2,9 odsto ukupnog uvoza u BiH.

U isto vrijeme, Turska je na 8. mjestu među izvoznim odredištima BiH. Iako je BiH izvezla 88 miliona eura u Tursku u 2013. (2 procenta ukupnog izvoza BiH), uspjela je izvesti šest do osam puta te vrijednosti u Italiju i Njemačku.

Zemlja	Ukupan uvoz u milionima eura	Ukupan izvoz u milionima eura
Hrvatska	1 365	621
Srbija	913	413
Njemačka	735	685
Švicarska	685	68
Slovenija	676	352
Italija	643	510
Austrija	479	351
Mađarska	290	70
Turska	218	88
Poljska	163	47

Tabela 2: 10 glavnih trgovinskih partnera BiH u 2013. Izvor: komorabih.ba.

- Kada su investicije u pitanju, u regionalnom kontekstu, uz izuzetak Kosova, budući da se brojke ne podudaraju s istim periodu, prema podacima Ministarstva ekonomije Republike Turske, tokom desetogodišnjeg perioda, od 2002. do 2012. godine, Turska je investirala 112 miliona eura u BiH, što je pozicionira na drugo mjesto u regiji, dok je Hrvatska nešto bolja od BiH tokom tog perioda s ukupno 130 miliona eura turskih direktnih investicija. U isto vrijeme, BiH je privukla skoro tri puta više direktnih ulaganja od Srbije (38 miliona eura) ili Albanija (35 miliona eura) – navodi Populari.

Slika je još i gora kada se analiziraju direktne strane investicije.

- Ostavljajući sa strane emocije, turski ekonomski interes u BiH i cijeloj regiji evidentan je u njenim investicijama. Ali prosta uporedba učinka turskih direktnih investicija u odnosu na ukupna strane direktne investicije u BiH ne odgovaraju političkoj retorici. Prema podacima Centralne banke BiH ukupne strane direktne investicije u 2012. godini u BiH iznosila su 285 miliona eura, a najveći dio je došao iz Rusije u iznosu od 78 miliona eura. Na sličan način, tokom prvih devet mjeseci 2013. godine kada su ukupne strane direktne investicije iznosile 210 miliona eura, Rusija je bila glavni investitor s 97 miliona eura, dok je Turska bila na dnu ljestvice 10 glavnih investitora u BiH s 5,9 miliona eura investiranih u prva tri kvartala 2013. godine, što je činilo nešto manje od 3 posto ukupnih stranih direktnih investicija u BiH u tom periodu.

Sveukupno gledano, Turska se rangirala tek na 9. mjesto u smislu direktnih stranih investicija u BiH u periodu između 1994.–2012. godine – navodi Populari.

Ovi pokazatelji u drastičnoj su nesrazmjeri s brojem posjeta koje su iz BiH upriličene s turskim zvaničnicima.

Odlazak na noge

Bošnjački zvaničnici su od januara 2009. do maja 2014 s turskim predstavnicima sastali tačno 70 puta!

Prednjači bošnjački član Predsjedništva s čak 44 susreta, te šef diplomatije BiH s 26 susreta. Predsjedavajući Vijeća ministara BiH, srpski i hrvatski član Predsjedništva BiH, te kompletno Predsjedništvo zajedno imali su tek 27 susreta s Turcima.

Ukupno, dakle, gotovo stotina susreta rezultirala je da je Turska na 9. mjestu ekonomskih odnosa, daleko ispod Srbije, Njemačke, pa čak i Mađarske, na primjer.

Zemlja	Ukupan uvoz iz Turske (u milionima eura)	Ukupan izvoz u Tursku (u milionima eura)	Pokriće
BiH ¹⁶⁷	218	88	40,4%
Hrvatska	146	140	95,8%
Kosovo	202	6	3,5%
Makedonija	213	59	27,7%
Crna Gora	21	8	39,5%
Srbija	319	182	57,1%

Tabela 3: Trgovinska razmjena Turske sa zemljama iz regije u 2013. godini; Izvor: Turski institut za statistiku, statistički podaci o vanjskoj trgovini.

Da slika bude potpunija, Populari donosi i podatak da pri ambasadi BiH u Ankari ne postoji ekonomski ili ataše za trgovinu! Poslanička grupa bh. parlamenta za odnose s Turskom iako je formirana, nikada se nije sastala.

Analizirajući probleme u ekonomskim odnosima s Turskom, Populari ističe da je retorika ostala ista.

- Do danas (praktično u proteklih 10 godina op.a.) su problemi i fraze ostali isti kao npr. “postoji potreba za jačanjem ekonomske saradnje”, “poboljšanje ekonomskih veza”, ili “iznalaženje mogućnosti za povećanje turskih investicija u BiH”, što je prisutno na skoro svakom sastanku – navodi ova organizacija.

Analitičari Popularija razgovarali su i s srspskim članom Predsjedništva BiH Nebojšom Radmanovićem.

- Odgovornost je bosanskohercegovačke strane za ovu situaciju. U BiH prvo trebaju da znaju šta hoće od Turske, jer ljubav je jedno, ali ekonomski odnosi su nešto drugo – istakao je on.

	Ukupan broj sastanaka održanih sa turskim zvaničnicima	Broj sastanaka održanih u BiH	Broj sastanaka održanih u Turskoj*	Broj službenih posjeta Turskoj
Predsjedništvo BiH zajedno	7	5	1	1
Bošnjački član Predsjedništva BiH individualno	44	21	24	13
Hrvatski član Predsjedništva BiH individualno	6	6	0	0
Srpski član Predsjedništva BiH individualno	6	5	0	0
Predsjedavajući Vijeća ministara	8	6	2	1
Ministar vanjskih poslova	26	12	9	6

* U nekim drugim prilikama predstavnici BiH i Turske nisu se susreli ni u BiH ni u Turskoj, već na mjestu drugih događaja ili u regiji (npr. Hrvatska, Bugarska) ili šire (npr. New York).

Populari navodi i niz primjera nesposobnosti, nespremnosti, neukosti, ali i kriminala koji se provodi u nastojanjima da se uzme dio ekonomskog kolača na turskom tržištu.

Tako je istaknuta afera „Orah“.

Ona je buknula krajem 2010. godine i za Populari je “najbolji primjer ograničenih količina raspoloživih za izvoz“.

- Dvanaest bh. kompanija nisu bile u mogućnosti da zadovolje potražnju turskih kupaca za orasima. Skovali su zavjeru da počine malverzaciju koja je uključivala kupovinu velikih količina oraha iz Ukrajine, Moldavije i Rumunije, prepakiranje, dobivanje Eur. 1 certifikata, i plasiranje oraha na tursko tržište kao proizvoda bosanskohercegovačkog porijekla.

Radeći tako, prodali su 2.722 tone oraha lažnog porijekla u Tursku 2009. godine te nanijeli štetu objema državama u iznosu većem od 7 miliona eura. Nekoliko dužnosnika iz Uprave za indirektno oporezivanje BiH bilo je sankcionirano zbog uključenosti u ovu aferu – navodi Populari.

Invazija sapunica

Da sve i nije tako „crno“, mada jeste jadno, svjedoče i podaci o rastu turističke razmjene između BiH i Turske, te poplavi turskih sapunica na bh. tv. ekranima.

- U protekle četiri godine dolazak turskih turista u BiH povećao se za više od četiri puta sa oko 13. 000 u 2009. godini na više od 55.000 u 2013. godini. Sa 20 direktnih letova sedmično između Sarajeva i Istanbula, broj putnika se konstantno povećava i u drugom smjeru također. Samo između 2011. i 2013. godine, broj turista koji iz BiH idu u Tursku povećao se sa oko 56 000 turista u 2011. godini na 72 000 u 2013. godini.

Turske sapunice koje se svakodnevno emitiraju vrlo su popularne u BiH, obuhvataju 2. 235 minuta programa sedmično na samo jednom TV kanalu (što na sedmičnoj osnovi iznosi tačno dan i po emitiranja sapunica), dodajući svoj udio u kulturnom uticaju Turske u BiH – pišu analitičari Popularija.

Ova nevladina organizacija ističe na kraju da ovim izvještajem želi potaknuti diskusije i poboljšanje situacije u odnosima dviju država.

Biznis.ba/Avaz

[HRVATSKA](#)

[U potrazi za poslom i bolijim životom](#)

[Potvrđena optužnica protiv predsjednika uprave MOL-a](#)

[Albanija je postala "mala Amerika" za Italijane](#)

[MMF](#)

[BIH](#)

[Štete su ogromne. oporavak zavisi od brzine dolaska međunarodne pomoći](#)

[Kopač: Dobro je da BiH ne razmatra "Južni tok"](#)